

David Little

Professor, Leder af Centre for Language and Communication Studies; Trinity College, Dublin, Irland.
dlittle@tcd.ie

Den Europæiske Sprogportfolio

Hvad er Den Europæiske Sprogportfolio?

Den Europæiske Sprogportfolio (DES) - på engelsk *The European Language Portfolio (ELP)* - har tre obligatoriske komponenter: et **sprogpas**, en **sprogbibliografi** og et **dossier**.

- **Sprogpasset** opsummerer ejerens sproglige identitet og hans eller hendes erfaringer med at lære og med at anvende det konkrete andet- eller fremmedsprog. Sprogpasset indeholder også plads for ejeren / indehaveren til med jævne mellemrum at give udtryk for en vurdering af egen sproglige formåen på andetsproget/ fremmedsproget.
- **Sprogbiografien** redegør for ejerens fortløbende proces med at lære og bruge andetsproget/fremmedsproget; samt den kulturelle indsigt, der opnås i den forbindelse. Sprogbiografien tilgodeser og støtter såvel opstilling af personlige mål som selv-evaluering i forhold til specifikke læringsmål. Derved ansøres eleven til at reflektere over læringsstile, læringsstrategier og interkulturelle erfaringer. Til tider kan denne refleksion være et spørgsmål om at udfylde et skema eller redegøre for sine tanker i forbindelse med nogle faste overskrifter; til tider kan refleksionen være fuldstændig åben.
- **Dossieret** er det sted, hvor ejeren samler beviser for sin sproglige formåen og interkulturelle erfaringer med andet-/fremmedsproget. I nogle sammenhænge bruges dossieret også til at vise en udvikling i den proces, der er i gang.

Der findes ikke én - 'rigtig' - version af Den Europæiske Sprogportfolio. I 1997 udgav Europarådet en samling af forslag til mulige former, som sprogportfolioen kunne tage med henblik på at kunne tilgodese forskellige sprogelevs behov (Council for Cultural Cooperation 1997).

Fra 1997 til 2000 blev forskellige pilotprojekter afprøvet i 15 medlemslande. Pilotprojekterne blev ledet af tre ikke-ministerielle organisationer (for en fuldstændig redegørelse, se Schärer 2001). Hvert af pilotprojekterne afprøvede og udviklede hver deres egen *sprogportfolio*, hvilket resulterede i en enorm variation. Projektledere mødtes imidlertid to gange årligt; ikke kun for at udveksle erfaringer, men for at finde frem til kernen i Den

Europæiske Sprogportfolio. Disse erfaringer mundede ud i et sæt af *Principper og retningslinjer for Den Europæiske Sprogportfolio*, som har været obligatoriske for alle DES'er/ELP'er siden 2000 (se Council for Cultural Cooperation 2000; www.coe.int/portfolio). Endvidere er der blevet udviklet en standard version af sprogpasset til brug for voksne.

I 2001 oprettede Europarådet en såkaldt *Validation Committee*; en komite, der har til opgave at analysere og vurdere de forskellige former for DES/ELP, der afprøves - eller ønskes afprøvet - i medlemslandene. Såfremt komiteen anser forslagene for at være i overensstemmelse med Europarådets Principper og retningslinjer, tildeles projektet et godkendelsesnummer.

I maj 2004 var 64 DES/ELP-projekter¹ blevet godkendt. Ifølge Europarådets rapporter havde mere end 1.250.000 sprogelever på samme tidspunkt modtaget Den Europæiske Sprogportfolio og havde arbejdet med den mere eller mindre intensivt i kortere eller længere tid.

Hvad er sprogportfolioens funktion?

Europarådet udviklede Den Europæiske Sprogportfolio med to formål for øje. Det første formål er pædagogisk. Den Europæiske Sprogportfolio er konstrueret med henblik på at gøre læringsprocessen tydeligere for eleven og dermed at udvikle elevansvar for egen læring. Det er især med henblik herpå, at refleksion og selv-evaluering spiller en væsentlig rolle i sprogportfolioen. Dette afspejler Europarådets ønske om at støtte **elev-autonomi** - elevens ansvar og medansvar for egen læring - hvilket er et væsentligt element i udviklingen hen mod at blive borger i et demokratisk samfund, samt en forudsætning for livslang læring.

Sprogportfolioens anden funktion er at give et synligt bevis på ejerens andetsproglige/fremmedsproglige formåen og interkulturelle erfaringer. Denne anden funktion afspejler Europarådets lige så lange interesse i at finde veje, hvormed man kan rapportere sproglig fremgang på en international gennemskuelig måde.

Portfolioen har endvidere til formål at støtte udviklingen af flersprogethed - evnen til at kunne kommunikere på to eller flere sprog ud over sit modersmål.

Hvordan arbejder man med Den Europæiske Sprogportfolio?

Portfolioens pædagogiske såvel som rapporterende funktioner bygger på Europarådets referencerammer, *Common European Framework of Reference for Languages* (Council of Europe 2001). Disse rammer definerer kravene til de kommunikative færdigheder for andetsproget/fremmedsproget:

- i form af kan-udsagn; - engelsk og tysk: *Can do-statements* og *Kann-Beschreibungen*.

- på seks niveauer, der er opdelt i tre 'bånd': *basic user* (A1, A2); *independent user* (B1, B2); *proficient user* (C1, C2); svarende til de danske udtryk 'basisbruger', 'selvstændig bruger' og 'uafhængig bruger', jvf. skemaet s. 17.
- i relation til fem kommunikative aktiviteter: lytte, læse, mundtlig interaktion, mundtlig produktion, skrivning.

Rammerne eller rettere kravene er sammenfattet i en såkaldt selvevalueringsnøgle (Council of Europe 2001, s.26f.), der består af omkring halvtreds illustrative selvevalueringskalaer (jvf. skemaer i forlængelse af Eva Kambskards artikel i dette nr.: referenceramme + selvevalueringskema). Skalaerne er ment som hjælp til at sætte mål og selvevaluere i sprogbiografien samt rapportere resultatet i sprogpasset. I nøglen er for eksempel 'mundtlig interaktion' på A1-niveau formuleret således:

I can interact in a simple way provided the other person is prepared to repeat or rephrase things at a slower rate of speech and help me formulate what I'm trying to say. I can ask and answer simple questions in areas of immediate need or on very familiar topics.

I den irske sprogportfolio udformet til brug i irske grundskoler ser A1-listen for 'mundtlig interaktion' således ud - i overensstemmelse med de nationale mål:

- I can say basic greetings and phrases (e.g. please, thank you), ask how someone is and say how I am
 - I can say who I am, ask someone's name and introduce someone
 - I can say I don't understand, ask people to repeat what they say or speak more slowly, attract attention and ask for help
 - I can ask how to say something in the language or what a word means
 - I can ask and answer simple direct questions on very familiar topics (e.g., family, school) with help from the person I am talking to
 - I can ask people for things and give people things
 - I can handle numbers, quantities, cost and time
 - I can make simple purchases, using pointing and gestures to support what I say
- (jvf. dansk version i selvevalueringskemaet, s. 18f i dette nummer)

På samme måde kan det enkelte medlemsland - dog inden for Europarådets overordnede principper og retningslinier - implementere de nationale mål og krav.²

Noter

1 Herunder det danske projekt 'Min første Sprogportfolio' (se Eva Kambskards artikel).

2 Se links under Nyttige netadresser s. 55. Se også Eva Kambskards artikel om Den Europæiske Sprogportfolio i Danmark.

Litteratur

Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment. Cambridge: Council of Europe, Cambridge University Press, 2001.

European Language Portfolio: proposals for development. With contributions by I. Christ, F. Debyser, A. Dobson, R. Schärer, G. Schneider/B. North & J. Trim. Strasbourg: Council for Cultural Cooperation, Council of Europe, 1997. (CC-LANG (97) 1)

European Language Portfolio (ELP): principles and guidelines. Strasbourg: Council for Cultural Cooperation, Council of Europe (DGIV/EDU/LANG (2000) 33), 2000. Downloadable from the Council of Europe's ELP website: www.coe.int/portfolio.

Schärer, R.: European Language Portfolio: final report on the pilot project. Strasbourg: Council of Europe, 2000. Kan downloades fra The Council of Europe's ELP website: www.coe.int/portfolio.

Oversat af Leni Dam